

ELS *HISTERIDAE* (Col.) DE L'ALTA MUNTANYA CATALANA

T. YÉLAMOS

Abstract

It is studied the fauna of Histeridae in high mountain, specially that of Catalan Pyrenees. The data of the biogeographical distribution of both zones are included.

Species of wide distribution Palaearctic and Eurosiberian prevail. It must be indicated as the most interesting species in the Pyrenees Plegaderus vulneratus (Panz.), Abraeus granulum Er., Cylister angustatus (Hoffm.), Myrmetes piceus (Payk.) and Hetaerius ferrugineus (Ol.). The most outstanding in Montseny mountains are Saprinus virescens (Payk.) and Hister helluo Truqui.

Els resultats que ara disposem han estat obtinguts a partir d' un gran nombre de campanyes efectuades al llarg dels darrers anys i també del material dipositat en diverses col·leccions, com és, principalment, la del Museu de Zoologia de Barcelona. També han estat considerades les dades referents a la Catalunya Nord indicades per AUZAT (1916-1925) i SAINTE-CLAIRE DEVILLE (1935).

Cal tenir present que aquesta família fins ara ha estat molt malament estudiada, especialment degut a la gran diversitat ambiental que presenta, unit al fet de què alguns d'aquests hàbitats són poc atractius per a bona part d'entomòlegs.

La major part dels Histeridae són alats. Aquest fet és la causa de què, en general, presentin àrees de distribució àmplies. Tal com succeeix en d'altres grups de semblants característiques, els Histeridae de Catalunya majoritàriament són de distribució euro-asiàtica o, si més no, mediterrània: Moltes espècies no viuen més al sud del Pirineu o als seus contraforts essent, per tant, aquest el seu darrer reducte a l'Europa meridional.

Els biòtops estudiats són els següents: animals morts, excrements, femers, matèria orgànica en descomposició, fusta descomposta, sota escorces, plantes, formiguers, etc.

Les comarques pirinenques prospectades són les següents: Vall d'Aran, Pallars Jussà, Pallars Sobirà, Alt Urgell, Andorra, Cerdanya, Conflent i Vallespir.

- Plegaderus saucius meridionalis Müll.
Plegaderus vulneratus (Panz.)
Plegaderus dissectus Er.
Abraeus granulum Er.
Abraeus globosus (Hoffm.)
Myrmetes picens (Payk.)
Gnathoncus nanus (Scriba.)
Gnathoncus nannetensis (Mars.)
Saprinus detersus (Ill.)
Saprinus semistriatus (Scriba.)
Saprinus subnitescens Bick.
Saprinus planiusculus Mots.
Saprinus furvus Er.
Saprinus acuminatus (F.)
Saprinus tenuistrius sparsutus Sols.
Saprinus lautus Er.
Saprinus georgicus Mars.
Saprinus politus (Brahm.)
Saprinus aeneus (F.)
Saprinus incognitus Dahl.
Chalcionellus decemstriatus (Rossi.)
Kissister minimus (Aubé.)
Carcinops pumilio (Er.)
Paromalus flavicornis (Hbst.)
Paromalus parallelipipedus (Hbst.)
Onthophilus affinis Redtb.
Onthophilus globulosus (Ol.)
Pachylister inaequalis (Ol.)
Hister quadrimaculatus L.
Hister grandicollis Ill.
Hister unicolor L.
Hister uncinatus Ill.
Hister helluo Truqui.
Hister moerens Er.
Hister bissexstriatus F.
Hister capsirensis Auzat.
Hister funestus Er.
Margarinotus (Ptomister) merdarius (Hoff.)
Margarinotus (Ptomister) cadaverinus (Hoffm.)
Margarinotus (Ptomister) succicola (Thoms.)
Margarinotus (Eucalohister) binotatus (Er.)
Margarinotus (Stehister) bipustulatus (Schrank.)
Margarinotus (Stehister) stercorarius (Hoffm.)
Margarinotus (Grammostethus) ruficornis (Grim.)

Margarinotus (Paralister) purpurascens (Hbst.)
Margarinotus (Paralister) neglectus (Mars.)
Margarinotus (Paralister) ventralis (Mars.)
Margarinotus (Paralister) uncostratus (Mars.)
Margarinotus (Paralister) ignobilis (Mars.)
Margarinotus (Paralister) stigmosus (Mars.)
Atholus (s.str.) bimaculatus (L.)
Atholus (Euatholus) duodecimstriatus (Schrank.)
Atholus (Euatholus) corvinus (Germ.)
Platysoma frontale (Payk.)
Platysoma compressum (Hbst.)
Cylister oblongus (F.)
Cylister angustatus (Hoffm.)
Hetaerius ferrugineus (Ol.)

D'aquestes 58 espècies, les més interessants són les típicament europees, absents o rares a la Península: Plegaderus vulneratus (Panz.), Abraeus granulum Er. i Cylister angustatus (Hoffm.) viuen en escorces de tronc o bé en fusta en descomposició; Myrmetes picens (Payk.) i Hetaerius ferrugineus (Ol.) habiten en els formiguers de diverses espècies dels gèneres Formica, Polyergus, Myrmica, Leptothorax, Lasius i Tapinoma, on mengen els seus ous, larves i despulles; Hister helluo Truqui depreda les larves del crisomèlid Agelastica alni dels verns (Alnus glutinosa). La resta d'espècies hom les pot trobar en diversos medis, especialment en els excrements, animals morts, bolets, sota pedres, etc.

La distribució biogeogràfica és la següent:

Cosmopolites	3
Holàrtiques	16
Paleàrtiques	16
Eurosiberianes	11
Europees	12
Mediterrànies	13

Com era de preveure, les espècies d'àmplia distribució, de tendència europea, eurosiberiana i paleàrtica, són totalment majoritàries, enfront de les de tendència mediterrània.

El Massís del Montseny, amb el cim a 1712 m. d'alçària, constitueix un reducte de fauna europea distanciat del Pirineu. És interessant de comparar la llista anterior amb la corresponent a aquest massís.

Relació d'espècies del Montseny

- Plegaderus saucius meridionalis Mull.
Plegaderus otti Mars.
Eubrachium pusillum (Rossi.)
Abraeus globosus (Hoffm.)
Acritus nigricornis (Hoffm.)
Gnathoncus nanus (Scriba.)
Gnathoncus nannetensis (Mars.)
Saprinus maculatus (Rossi.)
Saprinus semipunctatus (F.)
Saprinus detersus (Ill.)
Saprinus semistriatus (Scriba.)
Saprinus subnitescens Bick.
Saprinus planiusculus Mots.
Saprinus furvus Er.
Saprinus acuminatus (F.)
Saprinus tenuistrius sparsutus Sols.
Saprinus georgicus Mars.
Saprinus virescens (Payk.)
Saprinus incognitus Dahl.
Chalcionellus decemstriatus (Rossi.)
Kissister minimus (Aubé.)
Corcinops pumilio (Er.)
Paromalus flavicornis (Hbst.)
Paromalus parallelepipedus (Hbst.)
Onthophilus affinis Redtb.
Macrolister major (L.)
Pachylister inaequalis (Ol.)
Hister quadrimaculatus L.
Hister grandicollis Ill.
Hister unicolor L.
Hister teter Truqui.
Hister uncinatus Ill.
Hister helluo Truqui.
Hister moerens Er.
Margarinotus (Ptomister) cadaverinus (Hoffm.)
Margarinotus (Paralister) purpurascens (Hbst.)
Margarinotus (Paralister) ignobilis (Mars.)
Atholus (s.str.) bimaculatus (L.)
Atholus (Euatholus) duodecimstriatus (Schränk.)
Atholus (Euatholus) corvinus (Germ.)
Platysoma compressum (Hbst.)
Cylister oblongus (F.)
Cylister elongatus (Ol.)

Entre aquestes espècies són d'especial interès Saprinus virescens (Payk.) i Hister helluo Truqui. La primera és típicament europea, fins ara no trobada ni al Pirineu, ni a cap més indret peninsular. L'altra també està citada entre les interessants pirinenques. En quant a la resta, en gran part són coincidents, doncs es tracta d'espècies oròfiles o bé de tendència europea.

La distribució biogeogràfica és la següent:

Cosmopolites	3
Holàrtiques	2
Paleàrtiques	15
Eurosiberianes	7
Europees	5
Mediterrànies	11

També aquí les espècies predominants són les paleàrtiques, fins i tot amb un percentatge més elevat. Augmenten lleugerament les mediterrànies en detriment de les eurosiberianes i especialment les europees. No obstant, les diferències són mínimes. Aquests resultats són els esperats si considerem l'evident caràcter mediterrani més marcat del Montseny, alhora que també queda palès el marcat caire relictu de la fauna d'aquest massís.

BIBLIOGRAFIA

- AUZAT, V. 1916-1925 Histeridae Gallo-rhénans. Misc. Ent., 24-23: 3-162.
- DE LA FUENTE, J.M. 1908 Sinopsis de los Histeridos de España, Portugal y Pirineos. Bol. Soc. Arag. Cien. Nat., 7: 165-225.
- 1925 Catálogo de los Coleópteros observados en la península Ibérica. Bol. Soc. Ent. Esp., 8: 55-96
- KRYZHANOVSKIJ, O.L. & REICHARDT, A.N. 1976 Fauna U.R.S.S., Sphaeritidae, Histeridae, Synteliidae, 5(4): 1-433
- SAINTE-CLAIRE DEVILLE, J. 1935 Catalogue Raisonné des Coléoptères de France. L'Abeille, 36(2): 184-190
- VIENNA, P. 1980 Fauna d'Italia, Coleoptera Histeridae, 16: 1-386
- YÉLAMOS, T. 1983 Nuevos datos sobre Histeridae (Col.) de la fauna ibérica, I. Nouv. rev. d'Ent., 13(2): 203-207

Adreça de l'autor:

València, 109
Barcelona 08011

Mots clau (Key words): COLEOPTERA; HISTERIDAE; PIRINEU; MONTSENY; MUNTANYA; CATALUNYA.